

מה לה הפקידה כי איש חשוד, לבוש מדי סמל-משטרה, מבקש לתרום את כל כספו למוסד. המנהלת ידעה מהי משכורתם של אנשי המשטרה. היא חשדה בכנותו של בראון, מבלי שהכירה אותו אישית. גם קציני התחנה שוכנעו מיד שהסמל נושא מחיו. הם הכירו את בראון משך שנים. הם ידעו כיצד צירף פרוטה לפרוטה. הם היו בטוחים כי אם מסר את כל כספו, את חסו כנותו, עבודת עשרות בשנים של חסכון קיצוני, ברור שהוא עומד להתאבד.

בראון לא חשב כלל על התאבדות. להיפך: "אני המאושר באדם" טען קודם וטוען גם עכשיו. הסמל בעל המשכורת של 257 ה"לירות ו-67 האגורות אינו זקוק לכסף. "לי עתים קרובות הייתי נתקל בקרטונים של מצעד הפרוסות, שהוצבו בחנויות ובבתים פרטיים", סיפר הוא על מה שהביא אותו לצעד הבלתי-רגיל. "שאלתי את ה"אחראים אם תורמים ברצון. אמרו לי ש"אנשים רבים מתעלמים מהלוחות ואלה שמכ"ניסים לתוכם חמש או עשר אגורות חוש"בים שבזה עשו מעשה גדול."

לפני שבוע, כאשר נסע באוטובוס מ"תל-אביב לחיפה, עברו ליד מיגרש-מיש"חקים. עמד שם ילד משותק עם תומכות"מתכת על רגלו. צעירה הניחה כדור-משחק ליד רגלו הבריאה כדי שיבעט בו. אך ה"ילד הצליח בקושי להזיז את הכדור. ליבו של בראון נצבט. אותה שעה שמע את קולו העצוב של שכנו למושב: "סמל, תראה את המסכן הזה" אותו רגע החליט בראון למ"סור את כל הונו למסכנים שכללה.

★ ★ ★

עוני בבית-אבא

בגיל 9,5 כשהוא עירוי לחלוטין, ללא אשה, קרובים או ילדים — ובעמדו על סף היציאה לפנסיה, הוציא מגדל בראון את חסכונו 21 שנות-שרות במשטרת-המנדט ובמשטרת ישראל, מסר אותם כתרומה ל"ילדים נכים."

דבר טבעי הוא, שמגדל בראון תרם את כל כספו וחקא לילדים. כי לאיש עדיין-ה"נפש והעניו לא היו מעולם אשה או ילדים. גם הוריו לא הירבו בדאגה לבנם היחיד. הוא קיחה כל חייו — לשחא — לפנים צעירות של בת או בן, נאלץ להביא ב"תוכו את אהבתו הגדולה לנוער."

אביו האדוק של בראון, עסק בענף ה"נעלים, בעיירה פרשקה שבפולין, ליד הגבול הגרמני. הוא השתכר בקושי למחייתו. מגדל היה נוכח בכל יום ששי כיצד אסו מתחנת

הרגע הגדול

של סמל שני מגדל בראון בן 59⁹ אירע כאשר הוזמן, השבוע, עליידי פוליו לביקור אצל הילדים למענם הגמדים. הילדים קבעו ש,השומר הזה הוא דוד נחמד מאוד."

פעם בשבוע אני הולך לקולנוע. הסכום הכללי שאני מוציא בערב זה, יחד עם הנסיעות, הוא לירה אחת ותשע אגורות. אני אוכל ושותה כל מה שצריך. בשר, ירקות, ענבים, שוקולד — אפילו שותה עראק, לפעמים.

אין לי דרישות מיוחדות. רק לפני כמה שנים ביקשתי שיתנו לי תפקיד אחר במקום סמל התחנה, כי זה כבר היה קשה בשבילי. הבינו לרוחי, ומאו לא השתנה דבר בחיי. היום אני עושה כל עבודה. ליווי-אסירים ומינהלה. כשאצא לפנסיה, אקבל כמה אלפי לירות פיזיים ו-40 אחוז מהמשכורת שלי. מה אני צריך עוד? אם הלילה אהיה חולה, יש לי קופת-חולים. שנים רבות אני כבר משלם להם בשביל זה וקיבלתי מהם מעט מאוד, ברוך-השם. חוץ מזה, אמנם שוב אני דתי כבילדותי, אבל יש אלוהים בשמיים ואני סומך עליו.

"אני מחשב ויודע בדיוק כל צעד שאני עושה. כשפנו אלי לפני זמן-מה וביקשו ש"אצטרף לפלוגה שנבחרה לשמור על אייכמן, סירבתי. אני קצת עצבני לאחרונה, חששתי שלא אוכל להחזיק מעמד במתח המתמיד, כל שעות היום והלילה."

"כשאצא לפנסיה ואצליח לחסוך, אתרום עוד תרומה, חלק מן הסכום שאקבל. כי היום בו נכנסתי למשרד אילנשי"ל-פוליו ב"חיפה, והבאתי אתי את שטרות-הכסף ש"הוצאתי כמה דקות קודם לכן מהבנק, היה היום המאושר ביותר בחיי."

בכך המשיך סמל שני מגדל בראון את מסורת חבריו השוטרים. כי אנשי המשטרה היו הראשונים שנהלצו לעזרת הילדים נפגי עי השיתוק בעת מצעד הפרוסות הראשון. השוטרים תרמו אז סכום נכבד של ששת אלפים לירות. עתה הצטרף למקוץ חדש זה גם מגדל בראון, בתרומה שהגיעה כמעט לסכום שתרמו כל חבריו יחד. בראון, שכבר מילא במשטרה כל תפקיד אפשרי, החל בגיל 59 בתפקיד חדש: הוא אביהם של שלושת אלפי הילדים נפגעי השיתוק. מעשה זה זיכה אותו בחיוכייהם ומבטיהם החמים של שלושת אלפים ילדים. במקום אלו של בת או בן שלא היו לו.

כשביקרתי, כעבור ימים אחדים, בקייטנה של הילדים המשותקים ברמת-גן, וכל ה"קטנים המסכנים תלו בי עיניים עצובות, הבנתי שוב שזה הרבר הנכון והטוב ביותר שעשיתי בחיי. "תודה רבה, אמרו לי הילדים, תודה רבה. אתה דוד טוב."

בגרמניה, עבודה במשטרה, מיהר להתנדב. "הרגשתי שזה יהיה בדיוק בשבילי. אני דיין ומסודר מאוד." מסביר הוא בחיוך. מאז לא עזב מגדל את המשטרה אלא לכמה חודשים כאשר פוטר, בתקופת התוהו-ובוהו שלפני סיום המנדט הבריטי. כעבור חודשים מספר נתבקש עליידי מכה, קצין בכיר ישר"אלי, להתגייס למשטרת ישראל.

"עם בראון אי-אפשר לעשות עסקים," ידע תמיד כל מי שבא עמו במגע. פעם, בימים בהם קשה היה להשיג ביצים בארץ, מצא בראון יום אחד על מיטתו שש ביצים. הן הובאו במתנה עליידי שוטר דרוזי. בראון לא התעצל. חקר את כל השוטרים, מצא את הדרוזי, שילם לו את מחירן המלא של ה"ביצים. שוטרים אחרים ניסו לשדלו לקבל מצרכים במתנה, אך כשראו שהוא לא ייכנע, הפסיקו.

בראון נמלט תמיד מפני מתנות ומפני דריגות כאחד. "אני שונא להיות בעל-דרגה," הוא מסביר, "יכולתי להיות סרגנט בזמן הבריטים, אבל ברחתי מזה. אני יכול להיות בטוח בעצמי, להיות אחראי על עצמי, לא על אחרים."

★ ★ ★

ערב בידוי: 1.09 ל"י

בראון כאמת בטוח בעצמו. הוא בטוח שמה שיש לו היום ומה שיהיה לו כאשר יצא בדימוס יספיק לו בהחלט כדי להתקיים על רמת-חיים הוגנת, אותה רמה עליה מתקיים גם כיום.

תיק העור השחור והשחוק שהוא נושא בידו — גילו לא פחות מ-40 שנה. רק את המנועול החליף בראון לפני שנים אחדות. הוצאתו החודשיות השוטפות אינן עולות על 60 לירות לחודש. מסביר בראון את פשר החידה הכלכלית: "אני גר בבניין משטרת קרית-חיים. דויר לא עולה לי בכסף. גם חשמל, מים ותיקונים לא עולה לעניים פרוטה. אני מוכן לתת תמיד עזרה לעניים או למי שיבקש דבר-מה ממני, כפי שידוע, לכל חברי. לעומת זאת מזה עשר שנים לא קניתי לעצמי תפוח-עץ."

"אין לי מצפון ושלם מחירים כל כך גבו"הים בשביל תפוחי-עץ בזמן שאקבל את אותו המימוק גם מעובים או מכל פרי זול יותר. המשכורת המשטרית טובה. אני יודע ש"חברי יתרוג אותי, אולי, כשישמעו מה ש"אני חושב על המשכורת, אבל זוהי עובדה. המשכורת טובה. במיוחד לרוקים כמוני."

בגיל 19 גויס מגדל לצבא הפולני. לפי דרישת ההורים ערק, ברח לגרמניה וקיבל עבודה כפקיד במחסן לכמירות נעליים. אותה עת החל לעסוק בספורט — בעיקר בכדור רגל.

★ ★ ★

מכתבים דיונוגוף

שעבר עז גרמניה המשבר הכל-כלי כלי נמנה בראון עם הוריו, שפוטרו ראשונים ממשורתיהם. משך שנה היה מוב"ע

על כי
בחודש יולי 1960 הקריב את חיסכונו חייו, אותה צבר ב-21 שנות שרות במשטרת פלשתינה ויש-ראל, בסך 5000 ל"י כדי להקל על גורלם של יל-דים מוכי-שיתוק, ובזאת "עזר, על-ידי הקרבה עז-חיה ממושכת ומכרעת, להגשים משימה בעלת ערך לאומי או חברתי מ-על לצו התפקיד ומעבר לתביעת החובה", בהתאם לסעיף 3 של תקנון המופת.

טל. אחרי ששנים מספר הצליח להשתכר יפה וגם לשלוח סכומי-כסף להוריו בפולין, שוב טעם טעם-רעב. עד היום שמורים אצלו המכתבים אשר שלח למאיר דיונוגוף ולסוכ-נות היהודית, בהם התחנן שיעזרו לו ל"עלות ארצה. רק יום אחד לפני שגורש מגרמניה כ"אישיות בלתי-רצויה, הגיע רשיון-העליה עבור מגדל בראון. באוגוסט 1933 כבר התגורר הצעיר בבית-העולים בבתי-גלים. הוא קיבל עבודה בבנייה, היה אחד הפועלים המצטיינים בעבודתם. משכורתו עלתה חיש מהר מ-33 גרוש ל-60 גרוש. הוא חש בטוב בעבודתו הקשה והמכניסה, עד אשר פרצו מאורעות 1936-9 והסוכנות ביקשה מתנדבים יהודיים למשטרה. בראון אשר ביקש מדיונוגוף, עוד בהיותו

בפני האב שיוסיף לה סכום כסף לקניות השבת, בעוד האב עומד נבוך ואינו יכול להושיע. הילד ראה בעיניים כלות את חבריו בבית הספר הלבויים בגדים נאים, אוכלים נקינק ותפוחי-עץ בשעת ההפסקה, בעוד הוא עצמו היה בא לבית-הספר, לעתים קרובות, בנעליים קרועות. לה תפריט של הצמטמץ תמיד לכמה פרוטות לחם מרוחות בחממץ. "כשהתבגרתי", מספר כיום מגדל בראון המקריח ומכסיף-השיער, "ועמדתי גם אני בפני השאלה של נישואין והקמת משפחה, לא יכולתי שלא להיזכר בפחד במצבם של ה"זי ובמצב שלי. פחדתי שאגיע גם אני, חלילה, לאותו מצב. לא רציתי שילדי יתוו במשבריהם להם הייתי עד ראייה בבית-הוריו. לא רציתי שאשתי או ילדי יסבלו סבל איום, כפי שסבלנו אמי ואני."